

Poslужba v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

31. številka.

Maribor, dne 18. marca 1921.

Letnik XIII.

Brez maske.

Brez maske boja za kmetško staro pravdo stojte danes pred nami samostojni poslanci v demokratskem fraku. Očete in sinovi — demokrati ter samostoježi si bodo gotovo tekom par dni podali roke v skupnem klubu demokratov. Da je bilo presedlanje zastopnikov Samostojne v tabor demokratov že dokaj dolgo dogovorjen kontrakt, nam svedoči Drogenikove politične pridige v St. Jurju ob južni železnici, ko je povedal na shodu: Če pride do razdora med zemljoradniki, se bodo samostojni oklenili demokratov, ker se itak krijeta programa obeh strank. Danes po izstopu samostojnih iz kluba zemljoradnikov še govorijo SKS zastopniki, da bodo osnovali svoj lastni klub, a to je prazna govornica, ker dr. Vošnjak, Pucelj in Kušar so že staroznani liberalci, ki so komaj čakali, da bodo lahko tudi javno potegnili na političnem jarmu demokratov. Stajerski Drogenik je bivši stajerskojaneec, človek, kateri lahko menjuje svojo politično barvo kot kamelion. Kromprjev političar Mrmolje hoče na vsak način izrabiti demokratsko vladno konjunkturo, bo potegnil z demokrati, da odpade tudi kaj iz demokratskega korita v njegov žep, seve pod krinko „kmetškega združništva“. G. Urek je vedno zatirjeval, da ni liberalci in ne bo, sedaj je čas, da pokaže pravo barvo in močnatost svojih zatrdil. Tako je danes z zastopniki Samostojne, da so prišli tudi očitno v taborišče demokratskih koritarjev, da si napolnijo svoje dohtarške, mesarske in zadržarske žepne ne glede na svoje pristaje, katere bodo pomagali privlačiti z vedno ostrejšim davčnim vijakom. Doslej so se izgovarjali samostojni, da niso odgovorni za neznoša bremena, s katerimi so otovorili demokrati naš narod, ker niso bili v vladi, sedaj bodo pa sami ministrovali v Beogradu in ne bodo mogli utajiti tudi pred nekim ljudstvom, da ne odgovarjajo za zlo, ki nas tare ter tlači vsled egoistične koritarije demokratske gospode. Kmetško ljudstvo bo izpregledalo v najkrajšem času, da ga niso speljali ob času volitev na led res zastopniki kmetške samostojnosti, ampak stare narodne liberalne pljavke, ki so se le za dobo volitev prelevile v bojvnike za izvojevanje kmetške pravde, v resnici pa jim je šlo le za fakt: kako sigurno prilezti do polnih korit, iz katerih se je doslej debelilo le par frakarskih liberalcev, ne pa kmetško liberalni magnati iz dežele.

Ze koj ob konstituiranju konstituta in pri združitvi samostojnih z zemljoradniki je bilo videti, da je kmetu dohtarju Vošnjaku in mesarju Pucelju kmetška korist deveta briga, raditega sta tudi kot dohtar in mesar, sarska egoista, rovarila tako dolgo, da sta razbila klub zemljoradnikov, ki jima ni dajal upanja, da se pod Pašičem okoristita z ministrskimi portfeji. Sedaj pri vstopu samostojnih v vlado in po izstopu iz izrečno kmetškega kluba in po prehodu v tabor kapitalističnih demokratov je jasno izvojevana stara kmetška pravda, a ne v korist našemu kmetu, ampak v dosego že tolikanj zaželene ministrske časti dohtarja kmeta Vošnjaka in mesarja Pucelja. Dohtar, kakor je Vošnjak, še ni bil in ne bo bojvnik za kmetški dobrobit, mesar je že na deželi in v domovini največji izkoriščevalec kmeta, kako bosta doktor in mesar sedaj v demokratski družbi ministrovala za samostojnost kmeta, bomo kmalu ne samo čitali, ampak bo okusil naš kmet tudi bič našimlenih Gubcev: dohtarja in mesarja.

Potem bo dobro za kmeta, ko si bo ministroval kmet sam, radi tega treba poslati v Beograd poslanca kmetške samostojnosti, tako se je sklepilo ljudi ob času volitev, ki so res prisegali na dobrobit kmetškega mini-

Svoj čas v rajni Avstriji se je izmutilo milijone in milijone, da je kupila avstrijska vlada za se glasove Poljakov. Demokratsko-radikalna vlada v Beogradu je obljubila muslimanom 1 milijardo 200 milijonov kron, da bodo ti glasovali za centralistično ustavo. Avstrijo posnema Jugoslavija! Ubogi oni, iz katerih žepov bodo plačani milijoni in milijoni za nakup turških glasov.

Kam plovemo?

Dvoje dejstev beležijo dnevniki v političnih poročilih: razdor med zemljoradniki in konečni vstop muslimanov v Pašičev kabinet. Prvo, torej razkol v klubu „zelenih“, nas ni iznenadilo, ker smo pričakovali, da bo dr. Vošnjak instinktivno izvedel to svojo namero. Značilna pa je vest o vstopu muslimanov. Politika muslimanskega kluba je razumljiva, če pomislimo, da so stavili pred 28. novembrom velike nade na zmago slovenskih in hrvatskih avtonomističnih skupin, grupiranih v prejšnji Parlamentarni zajednici. To se ni zgodilo, iz volilne borbe so izšle centralistične stranke kot enoten blok in to dejstvo je zmedlo sicer treznim muslimanom glave. Pašičeva vlada je spoznala ugodni trenutek, računala je s težavnim položajem muslimanov, ki so povsem uravničeno slutili, da z vstopom v vlado zgubijo simpatije opozicijskih strank in tako jim je ponujala v noganjih ogromne svote, s katerimi jih je slednjič pridobila. Vlada bo izplačala takozvani „hak“ (odkupnino), in ostale zahteve v ogromnem znesku 1200 milijonov K. Dobili bodo kot protislugo za podpiranje centralistične uredbe države dva ministrska portfelja in sicer: narodno zdravje ter šume in rude. Prvi portfelj, ki je prav malenkostnega pomena, bi prevzel dr. Karamehmedović, šume in rude bodo pa poverili dr. Spahu. Čeprav so se nahajali med muslimani iskreni možje, ki so z ogorčenjem obsojali demokratsko-radikalno politiko, je bilo njih prizadevanje vendarle brezuspešno, ker so se navduševali v vrstah begov predvsem za čimnajboljše izkoriščanje položaja Pašičeve vlade. Priznati moramo, da so muslimani vodili svojo politiko brez srca in s pomočjo treznega razuma. Mislili so: roudila se je nam imenitna prilika, sklenimo kupčijo, ki je danes sigurna in zadovoljstvo bo zavladalo med Bosanci turške vere!

Doslej je Pašičeva vlada vegetirala v senci negotovosti, borila se je z raznimi težavami in slehera izalovljena konferenca s svojeglavnimi zemljoradniki ter muslimani ji je škodovala na živčevju. Sedaj se je položaj že nekoliko razbistril, ni še pa povsem jase, ker se Radič dozdevno pripravljaja na svojo „križevno“ rot.

Stališče današnje demokratsko-radikalne vlade se je z vstopom muslimanov in slovenskih samostoježev ostrovanja. Posrečilo se je splaziti samostojnim „kmetom“ v Beograd, vrinili so se v vlado, sedaj naenkrat ne bodo ministrovali kmetje, ampak zopet doktor in mesar!

Našega kmeta so že liberalci večkrat potegnili, a nikoli ne tako, kot z nastopom Samostojne, katere beograjski zastopniki so v odločnem trenutku zatijali kmetški program ter boj za kmetško korist in etijajsko prestopili v tabor demokratov, kjer se že od rojstva Jugoslavije prekuhava vse politično in gospodarsko zlo za celotni SHS narod.

Upamo, da bo sedaj pod ministrovanje kmeta dohtarja in mesarja izprevidel tudi naš kmet, da so razni: Drogeniki, Mrmolje in Ureki nosili dosedaj le kmetške maske, a so danes vrgli še te z obrazov in kažejo javnosti, da so tudi na zunaj, kar so bili že od nekdaj na znotraj — egoistično koritarski demokratje!

jačilo, centralisti beležijo to dejstvo kot uspeh, korupcija pa, ki se je razpasla po „demokratski“ kraljevini, — slavi svoje ogabne orgije. V Beogradu, kjer so zavladali v mestni upravi demokratje in radikalci, so smatrali občinski očetje kot prvo in sveto dolžnost, da ustavijo v pomirljivem tonu pisano nadstrankarsko glasilo „Slobodna štampa.“ Nad subotiskim „Nevenom“ vihtijo cenzorji neusmiljeno svoj bič in ista usoda bo danes ali jutri zadela tudi ostala glasila opozicije.

V naši državi je zavladala klika temnih mračnjakov. Pod krinko demokracije, svobodne misli in narodnega edinstva se skrivajo ljudje, ki se izstrankarskih razlogov in iz golega koristolovstva borijo za neomejeno nadvlado nad troimenim narodom. Na žalost so se vrinili v to pestro družbo ljudje, o katerih avstrijskanstvu že čivkajo vrabci po strehah in slučajno dr. Bošnjak in dr. Skaberne nista osamljena, saj je časopisje dan za dnevom prinašalo nova odkritja. V Jugoslaviji imamo stranko, ki se istoveti z državo. Uverjeni smo, da bo s to srnako obračunalo ljudstvo, ki hoče strmoglavilo nasilni režim podkralja Pribečevića in njegovih petolizcev. Z nekako smelostjo zatirajo v svojih trobilih, da se razmere v državi konsolidirajo. Dr. Tomljenović, novi ban Hrvatske in strasten centralist, ki je prevzel banske agende pred dobrim tednom, je brzojavil Pašiču, „da se razmere na Hrvatskem že konsolidirajo.“ To „konsolidacijo“, ki obstoja v gmotnem „pridobivanju“ uradništva, v oznanjevanju novih političnih „smerni“ in v zatiranju svobode, poznamo dovolj!

Z nasiljem ne bodo konsolidirali države, marveč z resnim in državničkim razumevanjem narodnih teženj. Može, ki so prevzeli krmilo države v svoje rčke, pa ne pokazujejo tega razumevanja, ker jih prevladujejo slepe strankarske strasti. Proti volji Slovencev in Hrvatov kujejo svoje centralistične načrte, ne da bi vpoševali dejanski položaj.

Kam plovemo?! Tako se vprašujemo dan za dnevom, ko smo prisiljeni, gledati korupcijo demokratsko-radikalne vlade! Kam plovemo?! To vprašanje nas muči, ko gledamo, kako rušijo povampireni avstrijskanti med masami ljudstva ljubezen in spoštovanje do tiste države, katero so snovali v težkih časih današnji „državi nevarni elementi.“

Balkanske pošne razmere.

Kdor se je vživel v točnost, vestnost, ki je vladala nekoč na naših poštah, se pač težko navadi na nered, ki vlada sedaj na naših poštah v Sloveniji. O hrvatski in srbski pošti je pa bolje ne govoriti. Posebno pa imamo mi naročniki „Straže“ več ko dovolj povoda, da se pritožimo, kako neredno se nam določila, Brežice leži jo ob glavni proggi, pa se nam „Straža“ zakasnuje. Kaj bodo rekli še le oni „Stražini“ naročniki, ki so po 90 kilometrov oddaljeni od železnice? Kje pa tiči vzrok, da se nam „Straža“ čeli tečen potepa in blodi po svetlu, tako, da jo dobimo še le čez več dni v roke? Dosedaj smo brali samo,

da so za red in procvit naše države vneli demokrati nastavlili bivšega briveca za postajenačelnika. Nismo še pa čitali, da so na naših poštah v Sloveniji nastavili kot uradnike nepismene Macedonce. Torej nepismenost pošnega osebja še ni vzrok, da se nam „Straža“ zakasnuje. Vzrok je korupcija, ki je zavladala pod liberalno vlado v naši poštni upravi. Vzrok je zavest, da se ni treba bati nobenih kazenskih posledic, če se tudi anarhija uvaža v poštno upravo. Evo eden zgled! Lanskega leta je prinesla „Straža“ poročilo, kako so se na Biželskem preobrnila pijani brežiški demokrati, njim na čelu „Koropec, uradniški vodja brežiškega glavarstva in dr. Stiker, mestni gerent. „Straža“ s tem poročilom ni bilo celi teden na svetlo. Celo spodnje Posavje je ni dobilo. Neki gospod je reklamiral. Se tisti dan je prišla „Straža“ na solnce. Ljudje so trdili da je poštni urad X pridržal „Stražo“. Ker je v državi treh črk po zaslugi naprednih demokratov veliko gnlobe, zato hočemo prihodnji objaviti nekaj vrst o pravecah balkanskih razmerah pri poštni upravi v spodnjem Posavju. Pri tem se bomo spomnili tudi velikega Jugoslovana, a še večjega demokrata Lichteneggerja, nadpoštara v Brežicah. Ze lansko leto so bile hude pritčbe o vzornem uradovanju demokrata Lichteneggerja. G. višji poštni komisar iz Ljubljane je zasljal celotno poštno osebo, porinil je njihovo zjavo na protokol. A cela zadeva je zaspala na protokolu. Zato si pušči g. nadpoštar: poštni ravnatelj doktor Debelak je daleč, a minister za pošto in brzojav je še pa dalje. Mi pa bomo poskrbeli, da se bo začel gosp. višji poštni ravnatelj dr. Janco Debelak zopet malo zanimati za našega Lichteneggerja.

Prvo leto 15 milijonov, drugo 9 in tretje 6 milijonov bo zaslužil Kristan.

„Slovenski Narod“ poroča: „Anton Kristan je prevzel službo ravnatelja Friderikovega veleposestva in se odpove svojemu poslaniškemu mandatu. Kakor čujemo, znašajo dohodki veleposestva letno okrog 300 milijonov. Po poročilih iz Beograda dobi upravitelj od teh dohodkov prvo leto 5%, drugo leto 3%, nadaljna leta pa 2%. V kolikor so ti podatki točni, ne moremo kontrolirati. Ce je ta „Narodova“ vest resnična, bo Kristan zaslužil prvo leto 15 milijonov, drugo leto 9 milijonov, tretje leto pa 6 milijonov. Ali so to krone ali dinarji, tega „Narod“ ne pove. — Socialno-demokratski poslanec Kristan je izprevidel, da je ta „zaslužek“ lep in zato se ni čuditi, če namerava položiti svoj mandat. Volilem je pokazal fige in sedaj se lahko smeji! Kaj bodo rekli pa volilci, je druga stvar!

Dr. Irgolič — pod nadzorstvom.

Kakor smo že poročali, je bil upravni odbor Mestne hranilnice v Mariboru brez vsakega vzroka razpuščen in dr. Irgolič imenovan gerentom. Mi smo natančno opisali, kako je dr. Irgolič skrajno slabo gospodaril s premoženjem Mestne hranilnice, ko je bil prvič gerent. Imenoval je po nepotrebnem preveč in to neizvezbanih uradnikov, poviševal jih je v vedno višje plačilne razrede, samemu sebi si je dal izplačevati mesečno po 2000 kron vključ izrečni prepovedi deželne vlade. Tako je naprtil hranilnici že nad 200.000 K popolnoma neotrebnih letnih izdatkov. Ker se Mestna hranilnica radi 17 milijonov vojnih posojil ne nahaja ravno v rožnem položaju,

mora gledati na vsak vinar in ne sme tako po nepotrebnem razmetavati denarja, kakor je to storil dr. Irgolič. Zato je imenovanje dr. Irgoliča gerentom Mestne hranilnice napravilo na ljudstvo in javnost skrajno slab utis. Vlagatelji, ki imajo v hranilnici založen denar, po vsej pravici zahtevajo, da njihov denar oskrbuje varčen, premišljen, resen človek. V seji mestnega sveta je g. Žebot interpeliral g. vladnega komisarja o dogodkih v Mestni hranilnici in o poslovanju dr. Irgoliča na škodo zavoda, ko je bil prvič gerent, ter je predlagal: Mestni svet določi v smislu § 34 pravil te hranilnice odst. 3, takoj štiri odposlanca, ki naj za čas gerentstva dr. Irgoliča v Mestni hranilnici nadzorujejo poslovanje g. gerenta in uradnikov, da se ne bo tam nič zgodilo ali sklenilo, kar bi po nepotrebnem obremenilo Mestno hranilnico, in ki naj potem stalno poročajo v svetovnih sejah o poslovanju hranilnice. Ta predlog je bil z večino glasov sprejet. Gos. od Jarh se nato predlaga, naj bo ta nadzorovalni odbor stalen, kar se je tudi sprejelo. Gerent dr. Irgolič in njegovo poslovanje je zdaj torej pod nadzorstvom! Res žalostno za našo vlado in našo demokrate, da imenujejo gerentom Mestne hranilnice moža, kakor je dr. Irgolič, ki ne uživa zaupanja vlagateljev in katerega morajo potem zastopniki ljudstva v mestnem svetu postaviti pod nadzorstvo! Gerent denarnega zavoda pod kuratelo, to je skandal, da mu ni para!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Ustavni odbor je še vedno na delu in je baje že prelatil to ubogo ustavo od vseh strani. Poročajo celo, da so se poslanci ustavnega odbora sporazumeli med seboj glede glavnih ustavnih točk in so sedanje debata v odboru le še bolj formalnega značaja. Upati je, da bo cela ustava kar v najkrajšem času pod klobukom večine konstituante, ako bi se g. Stj. Radič ne spozabil in ne prilomastil v Beograd. Edini strah pred uzakonjenjem centralistične ustave je še Radič s svojim štabom.

Pašić si je priberačil kot vladne podpornike muslimane in samostojneže. Ze je bilo pričakovati, da se bo razlezel navdušeni hosanal po vladnem Izraelu. Sedaj pa prihajajo iz Beograda vesti, da niso demokrati nič kaj zadovoljni s kupčijo, katero so sklenili Pašić in muslimani za 1 milijardo in 200 milijonov K. Vsi se barantajo, so se demokrati osmošili radi svoje programatične zahteve po izvedbi agrarne reforme in grozijo nekateri demokrati poslanci, da bodo podali ostavko demokratom, ker so zagazili v načelno popustljivost. Vendar je to nesoglasje med demokrati samo resek za oči javnosti, ki bi naj izvedela, da je tudi med demokrati še nekaj bojnikov za udeležitev strankinega programa.

ČEHI IN MADŽARI.

Tedni se je vršil v Brucku sestanek med čehoslovaškimi in madžarskimi ministri. Čehoslovaško sta zastopala Beneš in minister trgovine Hofmayer, Madžare ministrski predsednik Tefek in zunanji minister pri Gratz. Listi poročajo, da so se pri tej priliki češki in madžarski delegati lepo med seboj sporazumeli in da je sestanek izredne važnosti, ker pomenja konec vojne politike, ki je krilatila dosedaj med obema državama in se je kazala v neprestanem premikanju črt na čehoslovaško-madžarski meji. Na sestanku v Brucku se je sklepalo tudi o vzpostavitvi prometa med obema državama in o raznih gospodarskih ugodnostih, katerih bodo deležni Čehi in Madžari, ako bodo živeli v medsebojnem sporazumu.

RUSIJA.

Poporočilih, ki so jih dobili pariški ruski krogi iz Rusije, se bode izvršil v Rusiji v najkrajšem času popolni preobrat. Sovjetska vlada uvideva, da nima med ljudstvom in niti med delavstvom zaslombe in radi tega je pripravljena za sklepanje sporazuma z menjševiki in socijalnimi revolu-

cijonarji. Sporazum so dosegli baje že v glavnih točkah. —

Rdeče čete so imele pred Kronstadiom 8000 mrtvih in so se napadi kitajski najemniških čet popolnoma izjalovili. Revolucionarno gibanje se širi po vsej Rusiji, vojaštvo in mornarica odpovedujeta in s tem postaja položaj sovjetske vlade vedno težji. Trockij je sicer stavil kronstatskim upornikom ugodne, še mirovne pogoje, kar pa nočejo sprejeti. Iz tega je razvidno, da se pozicija ustašev jači dan za dnem.

Politična poročila.

p Samostojneži in muslimani stopijo v vlado in bodo sedeli pri skupni ministrski mizi. Malo čudna mešanica to, samostojni in muslimanski ministri: prvi glavni bojivniki agrarne reforme; drugi glavni protivniki agrarne socializacije. Samostojni Muslimi je že delil na podlagi agrarne reforme jarenske gozdne šore, sedaj se bodo pa objemali Mimoljev tovariš Pucelj in muslimani, katerim se je dovoila od vlade milijonska odškodnina za baje v prihodnosti odvzeta posestva. Samostojni pridržujejo doma agrarno reformo storov, v Beogradu pa dovoljuje odškodnino 1 milijardo in 200 mil. K. turškim veleposestnikom, ki so svojčas nasilnim potom ugrabili bosanskim krščanskim kmetom posesti. Ako hoče danes bosanski seljak nazaj, kar mu je nekoč iztrgal Turki, se ta izročitev ugrabljenosti posesti ne bo izvršila postavno brezplačno, ampak plača država Turkom odškodnino. Samostojni in Turki so se zenačili tudi glede programne točke agrarne reforme. Samostojni poslanci so res vrli zastopniki turških begov, pa ne slovenskega kmeta!

p Shodi Hrv. ljudske stranke. V nedeljo, dne 13. t. m., sta govorila poslanca dr. Korošec in dr. Simrak v Petrovcih in v Vukovaru. V Petrovcih, kjer je bila udeležba ogromna, je trajalo zborovanje od 11. ure predpoldne do 1. ure popoldne; v Vukovaru pa od 4. ure popoldne do 7. ure zvečer. Na shodih so bili zastopani tudi prištasi Hrvatske zajednice. Lepa shoda sta bila sijajna manifestacija slovensko-hrvatske sloge.

p Shod samostojnih kmetov pri Sv. Trojici v Halozah je posetilo približno 30 oseb. Gospod oče Kirbiš so poročali o razvoju Samostojne stranke in prerokovali, da bo v nedoglednem času cela Jugoslavija v taboru samostojnežev. O svojem dosedanjem delovanju so vedeli povedati samo, da po zaslugi samostojnežev ženske ne bodo volile pri prihodnjih občinskih volitvah, ker bi baje žene z volno pravico prinesle neslogo v dosedaj srečne zakone; in to ravno so nesrečni klerikalci hoteli doseči z žensko volilno pravico. V nadaljnjem govoru so oče Kirbiš napadli klerikalno stranko zlasti g. dr. Korošca, kateri je bil po mnenju očeta Kirbiša kot minister vsemogočen, da edino on je kriv visokih davkov v Sloveniji, visokih voznih cen po železnicah, kratkoma g. dr. Korošec je kriv vsega zla in gorja sedanjega časa. Za odpravo tega zla in gorja se oče Kirbiš niso mogli ničesar storiti, ker se niso pri vladi, upajo pa, da bodo prav kmalu pri vladnih koritih, potem bo za vselej vsega hudega konec. Na razne ugovore so oče Kirbiš zadrževali, da niso liberalci, ampak veren mož, kakor je malo takih, da so zoper verski boj, da so za versko vzgojo otrok v šoli in zoper sokolizacijo šol, češ, politika ne spada v šolo. Na vprašanje kako stališče zavzema samostojna glade centralizma ozir, samouprave za Slovenijo, so oče Kirbiš odgovorili, da so bili že poprej za samoupravo Slovenije, kakor klerikalci in da se ta točka nahaja v njihovem ustavnem načrtu. Povedali so še nekaj čisto novega, da se namreč klerikalci družijo s komunisti, socijaldemokrati in s Turki in da hočejo v Jugoslaviji sovjetsko vlado po Ruskem vzgledu.

Dnevne vesti.

d Hrvatsko časopisje in londonska konferenca. Belgrajski demokratje so izjavili zastopniku pariškega lista „Journal des Debats“, da se postav-

ljajo hrvatski listi v sporu antante z Nemčijo ob stran Nemcev. Svojo borbo proti Hrvatom hoče, o srbski demokraciji na ta način nadaljevati celo v inozemstvu. Lepa „državotvornost“!

d Demokratiški čarovnik. Hrvatski ban dr. Tomljenović, ki je prevzel pred par dnevi banske posle, je kmalu po svojem nastopu službe brzojavil v Beograd sledeče: „Razmere u Hrvatskoj se konsolidiraju. Dr. Tomljenović.“ Kar se drugim ni posrečilo v dolgi dobi dveh let, to je napravil demokrat Tomljenović v par dneh. — Blagor tistim, ki so mu v Beogradu verovali!

d Nevolja v Bosni. Belgrajska „Pravda“ javlja iz Sarajeva: Iz cele Bosne prihajajo poročila, da vlada med seljaštvom velika nevolja, ker je demokratno-radikalna vlada obljubila muslimanom ogromno odkupnino za veleposestva. Bosanski težaki pripravljajo protestne shode, na katerih bodo zahtevali svoje pravice. — Slovenski listi, posebno liberalni, so pa boljše „informirani“ in so razširjali vest, „da bo potegnil dr. Vošnjak tudi bosanske seljake za seboj.“ Nekaj peska morajo nasipati svojim lahkovernim backom v oči, to je popolnoma razumljivo!

d „Odločen korak samostojnih kmetov poslancev“. Notico pod gornjim naslovom je priobčl. „Slovenski Narod“, ki ne more prehlvali „možato“ — izdajstvo slovenskih samostojnežev. Zadnji stavek omenjene notice se glasi: „Vsa slovenska javnost, ki ne stoji pod „klerikalno komando“, bo ta korak pozdravila z odkritim zadoščenjem, saj je dokaz, da so poslanci Samostojne kmetijske stranke možje na svojem mestu, ki mislijo s svojimi možgani in ki umejo združiti interese svojih volilcev z interesi skupnosti, predvsem pa države.“ — To je sodba liberalnega lista o izdajstvu samostojnežev. „Narod“ pa ni povedal, (saj je razumljivo) da znajo samostojneži združiti „interese“ raznih Pucelj in Vošnjakov z interesi demokratov. Če bo Pucelj minister, bo vlada trdno stala. . . .

d Samostojni babilonski stolp. Samostojni so se v začetku konstituantne med krikom ter hrupom pobratili in ujediniili z SHS brati zemljoradniki. To bratstvo se je končalo z izstopom samostojnežev iz kluba zemljoradnikov. Vsi samostojni so se skregali z zemljoradniki, le g. Drolenk iz Sent Jurja še nadaljuje bratstvo z zemljoradniki. To je res lepo disciplinirana edinost med samostojnimi tovariši! Dohtar z mesarji in vrtarji pod jedno kapo, bivši trgovci z žgano pijabo pa pod drugim klobukom, to vam bo potem „kmetška politika“. Sedaj pa še naj kedo poreče, da niso naši samostojneži „edini“, ker so se jim zmešali jeziki pri babilonskem stolpu kmetško samostojne politike.

d Dobro jo je pogruntal! Listi poročajo, da bo dr. Vošnjak prihodnje dni imenovan za kr. poslanika v Varšavi. Za svoje famozno izdajstvo so ga demokrati dobro nagradili, vprašanje pa je, kaj bodo k temu rekli zapeljani volilci, ki so dne 28. novembra glasovali za izvozničarsko-bankirsko stranko.

d Preganjanje kat. cerkve. Pod tem zaglavjem je prineslo „Jutro“ od četrtka notico, v kateri naznanja, da je v ministrstvu verstva izdelan načrt o regulaciji plač za kat. duhovnike, ki se glede prejemkov izjednačijo z učitelji in profesorji ter bodo dobivali plačo iz državne blagaine. Posl. Žerjav je vložil pri finančnem ministrstvu protest proti temu načrtu, če se istočasno ne ukinejo vsi prejemki duhovnikov iz cerkvenega premoženja, fondov mrtve roke in bere. Ako bodo naši duhovniki res enkrat plačani kot profesorji, potem bodo radi sami odklonili vsak dohodek iz cerkvenega „premoženja“, bere in mrtvih fondov. Protest proti zvišanju duhovniških plač je moral vložiti ravno narodna pijavka dr. Žerjav, katerega je uobral iz blata agromerkurstva duhovnik dr. Krek, duhovnik dr. Korošec ga je sročil za tajnika Jugoslovanskega kluba in ravno duhovniškemu stanu se ima zahvaliti slovenski paša Žerjav, da ni poginil kje kot vsled poloma „Agromerkurja“ svoj čas obsojeni potvorjevalec menic in izvržek slo-

venske javnosti. Danes je dr. Žerjav — ne njegova soproga — zopet milijonar, ki še ni plačal in povrnil svet, katere je na račun nedolžnih zašpekuliral pri Agromerkurju. Proti Žerjavovim milijonskim dohodkom bi bilo treba vložiti protest, dokler ne plača, radi česar je bil obsojen na zaslužni zapor. Lepe pojme o demokratiški časti ima Žerjav, ki je prosjačil svoj čas krog Kreka in Korošca, sedaj pa skriva svoje milione za ženski hrbet svoje soproge. Dr. Žerjavovo premoženje in skrivališče tega imetja pod pokrov žene je izdatna samokolnica demokratskega gnoja — ne soli!

d Kako postopajo Nemci pri postavljanju razmejitvenih kamnov? S tehničnim delom je priromala naša razmejitvena komisija na severu do občine Kapla. Dne 15. t. m. je začel tehnični oddelek pod vodstvom dveh inženjerjev, 1 orožnika in zastopnika kapske občine, tamošnjega učitelja, postavljati mejne mejnike na Kapli. Komaj je tehnični oddelek zakopal nekaj kamnov, že je navalila druhal kakih 80 avstrijskih Nemcev in obmejnih nemškutarjev na mirno delujoče razmejitvenike, izruvala vse že tam postavljene mejnike, opsovala tehnični oddelek in ga pregnala z dela. Kaj takega si seve lahko privoščijo, kakor špas samo obmejni Nemci in nemškutarji. Merodajne oblasti pa pozivamo, da da tehničnemu oddelku zadostno oboroženo asistenco, sicer bodo ta oddelek še enkrat pobili germanski fašisti ob meji. Ako bi si podobno doznost upali vpriporiti šentilski obmejni Nemci, ki pridejo proti svoji vojni pod Avstrijo, bi drugi dan gromelo tozadevnih protestov skozi celo Nemčijo in Avstrijo v Pariz in London. Smo radovedni, ako se bo radi ravno kar opisanega slučaja naša razmejitvena delegacija pritožila na pristojno mesto!

d Sovražniki kmetškega stanu pri vsaki priliki radi udrihajo po kmetu, češ, da je on oderuh. Ko se je pred tescem nekoliko zvišala cena živini, pa so največ zaslužili razni mesetarji in mesarji. Znan je slučaj, ko je neki mesar v Hrastniku kupoval vole za mesarijo po 15 kron žive teže za kilogram, pa jih ni zaklal, ampak, ko se je čez noč cena nekoliko zvišala, prodal žive drugim kmetom po 18 K. Tako je prodal v enem tednu več parov volov in zaslužil več kakor nekateri kmeti celo leto.

d Protestni shodi. V nedeljo, dne 13. t. m., se je vršil v Smartnem ob Faki shod SKZ, na katerem je poročal poslanec Pušenjak o političnem položaju in o kulturnobojnem stremljenju liberalcev. Na predlog posestnika Klančnika so se soglasno sprejele resolucije proti sokolizaciji šol, kulturnobojnim namenom liberalcev, ukinjenju ženske volilne pravice, krivični odmeri davkov in se izreklo Jugoslov. klubu in njega voditelju dr. Korošcu popolno zaupanje. — V nedeljo, dne 13. t. m., je predaval v Nazarju posl. Pušenjak o ustavotvorni skupščini in ureditvi naše države. Po predavanju so bile soglasno sprejete resolucije, katere je predlagal posestnik M. Dobrovo, v katerih se prostestira proti sokolizaciji šol, odpravi zasebnih šol, kulturnobojnim namenom liberalcev, ukinjenju ženske volilne pravice, krivični odmeri davkov ter izreka Jugoslov. klubu in njega voditelju dr. Korošcu popolno zaupanje.

d Dva shoda KZ se vršita na velikonočni ponedeljek v St. Janžu pri Velenju in pri Martinu. Prvi se vrši v St. Janžu po maši, drugi v Martinu ob treh popoldne. Poročal bo poslanec Pušenjak. Domačini in sosede iz župnij Skale in St. Ilj, pridite v obilnem številu!

d Lepo uspeli shod KZ se je vršil v nedeljo, dne 13. t. m., v Bučah pri Celju. Govoril je g. Marko Krajnc iz Celja in je bil ob koncu zborovanja sestavljen nov krajevni odbor KZ.

d Trojna mera. V „Slovenskem Narodu“ smo čitali veselo vest, da je odlikovan ljubljanski župan dr. Tavčar z ordenom sv. Save II. stopena (razreda). Ker so hoteli gospodje okoli „Naroda“ gospoda župana zelo povzdigniti, so „mimogrede“ omenili, da sta dobila beograjski župan dr. Karajovanovič in zagrebški dr. Heinzel „samo“ red sv. Save III. razreda. Da dr. Heinzel ni dobil višji razred, so

ne čudimo, ker je pač treba Hrvatom pokazati, da so premalo vneti za „državotvorno“ misel. Nerazumljivo pa je, da beograjskega župana niso lepše odlikovali. Ko smo se spomnili, da je ljubljanski župan med očeti naših prestolnic še največji nosilec „državne“ ideje, smo ugotovili, da je njegovo odlikovanje primerno, pravilno in zasluženost!

d Odlikovanje. Regent je odlikoval na predlog ministra prosvete za službo pisatelja F. S. Pinžgarja povodom njegove 50 letnice z redom sv. Save III. razreda. Cesttamo!

d „Narodna zavednost“ celjskega liberalnega žensstva se zelo dobro zrcali iz mastno tiskane notici v „Novi dobi“, v kateri se prosijo vse članice Sploš. slov. ženskega društva za sigurno udeležbo občnega zbora, ker radi slabe udeležbe prvi občni zbor ni bil veljaven. Pa naj kedo poteče, da ne delujejo tam doli v lepem Celju!

d Pol. ekspozitura v Rogški Slatini. Vlada je sklenila, da ustanovi za rogaški okraj lastno samostojno politično ekspozituro s sedežem v Rogški Slatini.

d Stanovanjska komisija na Dolu pri hrastu je imela kaj čuden začetak. Ustanovljena je bila v prvi vrsti proti klerikalcem, ki so za „Kmetijsko nakupovalno in prodajalno združenje na Dolu“ vzeli v najem prodajalnice gospoda Majcena, ki je na najugodnejšem prostoru, in po kateri je skominalo že marsikateri liberalni trgovec. Vrh tega se jim je posrečilo najti za „Katol. izobraževalno društvo“ nekoliko ugodnejše prostore. Ti uspehi pa so razkačali naše državotvorne demokrate. Zarotili so se, da bodo vse to preprečili. Toda kako?

Tuhtali so in tuhtali ter slednjič iz tuhtali „stanovanjsko komisijo“. Pri tej sročni misli se je gospod demokratski trgovec Simonšek pred kakim mesecem pri „Pintarju“ pridušil, da klerikalci ne bodo imeli Majcenove prodajalnice. Ze 15. februarja t. l. je romal liberalni kolovodja, gosp. ravnatelj Gaus, vzle temu, da je bil ta dan solobnozen, v Ljubljano k poverjeništvu za spetjalno skrbstvo s prošnjo, da naj se ustanovi na Dolu za občino Dol in okolico Sv. Lenart (Hrastnik) stanovanjska komisija, ki bi naj klerikalcem polomila zobe. Kot predsednika je gospod šolski ravnatelj predlagal sebe, kot prisednika pa trgovca Simonška in žel. revidenta Grudna. Ker pa si je gosp. poverjenik menda le nekoliko pomišljal uvažati tako očitno korupcijo, je vzel g. ravnatelj Gaus dne 17. februarja t. l. seboj še g. Simonška in gosp. Grudna. Tej skupni prošnji se liberalni poverjenik le ni mogel ustavljati in je to dično trojico kar pretvoril v stanovanjsko komisijo. Z odlokom z dne 2. marca 1921 (št. VII 3474-21) je imenoval g. Gausa za načelnika komisije, g. Simonška kot zastopnika hišnih posestnikov in gosp. Grudna kot zastopnika najemnikov v stanovanjski komisiji. Dne 12. marca t. l. je gosp. ravnatelj Gaus že izdal svoj prvi fer-

man, s katerim namerava ubiti katol. organizacijo. Da je stanovanjska komisija v resnici naperjena proti katol. organizacijam, spričuje dejstvo, da je slavnoznani gosp. inženier v metanju steklenic pri pretepih obiskal stranke, ki je bila prej nastanjena v sedanjih prostorih izobraževalnega društva, da bi jo pregovoril, naj zahteva svoje prejšnje stanovanje nazaj. To se mu ni posrečilo, ker je stranka izjavila, da ji je ravnatelj tovarne nakazal boljše stanovanje kakor ga je imela prej. Nadaljno delovanje te triperesne demokratske deteljice pod firmo „Stanovanjska komisija“ bomo pazno zasledovali in o njem vestno poročali.

d Polovična voznina za državne uradnike. V ministrstvu saobračaja so sklenili, da se odslej dovoli vsem državnim uradnikom na železnicaht krajevine 50% znižanje voznine. Tozadevna naredba bo izšla v najkrajšem času.

d Upornik pred poroto. Pred mariborsko poroto se je dne 14. sušca t. l. zagovarjal zaradi znane mariborske pobune 22. junija 1919 nek Franc Ogrizek, po poklicu mesarski pomočnik, doma od Sv. Florjana pri Rogatcu, ki je takrat služil kot vojak v Mariboru. Ogrizek je bil ob znani vojaški pobuni glavni kolovodja vojakov-upornikov. Hujskal je vojaško na pobuno, vlomil v vojaško blagajno in jo oropal za 99.780 K. Del plena je razdelil med vojake. Svoje predpostavljene častnika je kot pešec delanski napadel. Iz preiskovalnega zapora je zbežal v Gradec in tamkaj napravil v slabi tovarišiji svoj plen. Ko je bil v Gradcu vjet in prepeljan v ljubljansko jetnišnico, je pobežnil tudi iz nje, toda je bil kmalu vjet in odveden v mariborski preiskovalni zapor, v katerem je prešel 18 mesecev. Mariborska porota mu je še prisodila 18 mesecev težke ječe.

d Javna varnost v Prekmurju. Drzen roparski napad so izvršili neki lopovi na cesti med Beltinci in Cakovcem. Hlapec trgovca Fridriha se je vračal dne 12. t. m. po omenjeni cesti v pozni noči proti domu; v bližini Črenšovcev so ga nenadoma napadli roparji, ga z glavo privežali ob ročico ter mu izpraznili iz denarnice 12.000 K gospodarjevega denarja. Po izvršenem ropu so napodili konje in je bil nesrečni hlapec rošen šele s pomočjo črenšovskih orožnikov iz mučnega položaja. Roparjev niso izsledili pač so pa našli na mestu, kjer je bil izvršen napad, prazno denarnico.

d Češka narodna cerkev in pravoslavje. Demokratsko časopisje javlja, da je dospel iz Niša v Prago pravoslavni škof Dosifej in da se bodo vršila v Pragi pogajanja radi združitve češke narodne cerkve s srbsko pravoslavno. Čudno se nam zdi, da prinaša take vesti „Narod“, ko je vendar dokazal ravno v „Narodu“ prof. dr. Kušej, da je spoj med narodno cerkvijo in pravoslavjem na podlagi sedaj veljavnega pravoslavne cerkvenega prava izključen. Zakon oženjenih narodnih svečnikov je in ostane tudi pri srbskih pravoslavnih ne-

veljaven. Tudi izraz narodna cerkev je po „Narodovem“ dokazu budalost, mi bi predlagali mesto naziva narodna cerkev — oženjena cerkev, ki bo ostala tudi osamljena, ker je pri njej izključen naraščaj veljavno posvečenega klera in spojitve s pravoslavjem. Škof Dosifej je šel v Prago menda samo pokarat češko neveljavno oženjeno cerkev.

d Generali brez armade. „Obzor“ poroča: V Varaždinu se nahaja generalni štab razbite Wranglove armade. 17 generalov, 2 polkovnika in večje število nižjih častnikov čaka na ugodnejše čase.

d Umrli je Nikolaj Nikolajevič. Na Italijanskem je umrl veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ki je bil v svetovni vojni vrhovni poveljnik ruskih armad.

d Društvo občinskih tajnikov za Slovenijo naznanja, da se vrši občni zbor društva v torek dne 22. marca dopoldne ob 9. uri v Narodnem domu v Ljubljani. Vabljeni so vsi včlanjeniki udi in sploh vsi drugi stanovski tovariši, ker gre za eksistenco do danes najbolj bednega stanu v državi.

Iz Maribora.

d Odlični Cehi v Mariboru. Danes pridejo v Maribor s češkim ekspresnim vlakom odlični Cehi, voditelji češke narodne socialne stranke, bivši minister vojne Vaclav Klofač, več državnih poslancev in članov praškega mestnega sveta. Peljejo se v Ljubljano na shod jugoslovanske narodne socialne stranke in se med potjo zadržijo v Mariboru do večera. Mariborski Slovenci pozdravijo odlične Ceha na kolodvoru in jim razkažejo mesto, Slovanskim gostom želimo iz naše domovine prijetnih vtisov in spominov.

d Občni zbor mariborske podružnice Jugoslovanske Matice. V soboto ob 11. uri predpoldnem se vrši v veliki dvorani Narodnega doma prvi občni zbor mariborske podružnice Jugoslovanske Matice. Prvo leto delovanja je bilo burno in težavno. Neprestana negotovost vsled potekanja pogajanj z Italijo, potem koroški pobiscit, slednje tudi državnozoorske volitve so ovirale delovanje. Za novo organizacijo je bilo treba najti novo obliko delovanja, kar je bilo vsled siroke skalne na kateri je zasnovana, težavno. Sedaj so premagane prve težave in organizacija se lepo razvija po celi državi. V soboto zvečer je v Zagrebu sestanek tajnikov glavnih podružnic, v nedeljo istotako v Zagrebu definitivna ustanovitev glavne podružnice, dne 3. aprila v Ljubljani ustanovitev pokrajinskega odbora. Razvijajo se tudi delo v Beogradu, v Sarajevu in v Novem Sadu. Mariborčani smo bili med privimi, ki smo se organizirali in v kljub vsem pomanjkljivostim delovanja, smo lahko ponosni, da smo nekaj naredili. V soboto odstopa začasni odbor in voliti bo treba novega. Voliti bo treba tudi 38 delegatov za pokrajinski zbor v Ljubljani. Začrtati bo treba delovanje naše podružnice v novem letu. Vse člane mari-

borske podružnice Jugoslovanske Matice, vse njene prijatelje in sploh vse, katerim je na srcu blagor naših rojakov, ki se nahajajo izven mej naše države, vabimo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Vsi socialisti naj agitirajo z vsemi močmi za udeležbo. Vsakdo naj tam izrazi svoje želje in nasvete, a tudi predlaga osebe, ki bi se mu zdele najpripravnije za vodstvo.

d Cicibambuli teolog g. Tone „vahtar“ nadaljuje svoje razprave o katolicizmu in klerikalizmu v liberalni bogoslovni reviji mariborskega „Tabora“. Doslej so istovelila vsa liberalna glasila zločinski katolicizem o klerikalizmu, katerega treba iztrebiti iz srede našega naroda. G. Vahtar je po par dneh pri „Taboru“ toliko napredoval v verskem spoznanju, da je že napisal v zadnji številki: Katolicizem je eno, a klerikalizem drugo! G. Vahtar je na potu verskega preokreta na bolj katoliško plat!

d „Velika nevarnost.“ V Studenčih pri Mariboru stoji mala kolibica, kjer se urijo radovedneži proti primerni odškodnini v streljanju v razne figure. Posesnik te kolibice pa ima med drugimi tarčami tudi par rdečehlačnih Francozov in so streljali že od nekdaj brez pomisleka v nedolžne vojaške figure. Toda vsevidno „očesce naše policije je opazilo veliko nevarnost in zgodilo se je, da je policijski stražnik zahteval: „Francozi morajo v najkrajšem času izginiti! Neovirano lahko streljate po Nemcih, ali po Francozih nikdar!“ — Hvala Bogu! Grozila nam je velika nevarnost, ki je sedaj vendarle odstranjena. Pomisliti je treba, da bi ta slučaj, ako bi zanj izvedel Vesnič, imel za državno neizogibne posledice. Prišlo bi do mednarodnega zapletljajaja! Slava naši policiji, ki je preprečila novo krvoprelitje!!

d Brezalkoholna gostilna je za Maribor neobhodno potrebna. V mestu je mnogo samcev in samic, ki so navezani na prehrano v raznih privatnih kuhinjah, v katerih je hrana po večini slaba in nezadostna, z eno besedo, v katerih se izsesava ljudi. Pretežna večina teh kuhinj je v nemškutarskih rokah, redimo torej gađe na lastnih prsih. Hrana po gostilnah je predraga ter človeka gledajo po strani, ako ne spije opoldan in zvečer eno gotovo množino alkohola. Tudi gostilniška hrana je po pretežni večini slaba, zato je najnujnejša potreba, da se ustanovi in sicer v najkrajšem času, dobra brezalkoholna gostilna, v kateri se bo mogoče prehraniti tako uradniku, kakor tudi navadnemu delavcu, brez da bi se ga po nepotrebnem odiral, ali mu za drag denar dajalo kako hrano, ki je za človeka — sramotilna.

d Mestni park se oživlja in pomlajuje. Pred preobratom je bilo preprovedano jemati s seboj pse v istega. To je bilo celo razvidno na lepakih, ki so bili pritrjeni na drevju. Danes tega ne opazamo, pač pa opazamo, da se počne cele jate psov po gaju. Ako bi se nekaj teh nepotrebnih mrcin po-

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

In zbežala sem kakor vihra ter pustila občinstvo v salonu v globoki osuplosti.

Zaklenila sem se v svojo sobo, be snela zoper svojo zaslepljenost in se bila s pestjo po glavi, kakor Perrina, kadar je bila jezna.

Toda pest po glavi sicer utegne izbiti možgane, ne ozdravi pa nesrečne ljubezni. Potrla sem se torej vrgla v naslonjač ter obsedela zatopljena v tugo in brezup.

Kakor v vseh enakih slučajih sem si tudi tedaj klicala v spomin vsako besedo in vsako podrobnost, ki bi me bila za zdavnaj lahko opozorila na to, kaj se je godilo krog mene. Vsa druga nejasna čuvstva pa, ki so se mi porajala v duši, je nadvladala jeza, strastna jeza, moj ponos se je zbudil in zaklela sem se, da nikdo nikdar in nikoli ne sme opaziti moje nesreče. Jaz, ki sem imela navado, svoja čuvstva razgrinjati pred vsemi očmi, jaz sem bila v svoji naivnosti za trdno prepričana, da se prav gotovo pred nikomur ne bom izdala.

Preživljala sem tiste trenutke, ki najbolj miren človek v njih začuti nepremagljivo željo, da bi koga zadavil ali pa nekaj razbil. Ako jeza ne najde utehe v solzah, se mora izliti nad čimerkoli. Jaz sem jo izlila nad svojimi glinastimi možiceljni, ki so se mi njihovi kremžasti in režasti obrazi na mah zdeli bedasto odurni. Pograbila sem jih in jih pometala skozi okno ter čutila bolešno veselje, ko so se lomili in drobili na kamenju.

Toda mimo je prišel stric in dobil enega na svojo častljivo glavo, ki je bila k sreči pokrita s klobukom. Ker se mu je tako početje zdelo, da nasprotuje vsem pravilom olike in omike, se je koj krepko oglasil.

„Kaj vruga počenjate?“

„Svoje možiceljne mečem skozi okno, stric!“ sem odgovorila in stopila bližje, ker sem dosedaj stala precej sredi sobe, da bi metala z večjim zamahom.

„Ali je to razlog, da mi smete razbiti glavo?“

„Tisočkrat prosim odpuščenja, stric! Nisem vas videla!“

„Ste morebiti znoreli? Zakaj pobijate svoje igrače?“

„Jezijo me, stric, dražijo me, raz-

burjajo me! Takole, sedaj je vsega konec!“

Vrgla sem jih na en mah pet, zaloputnila okno in pustila strica, naj sam zabavlja nad nečakinjami in njihovi muhami ter nad neredom v svojem parku.

Zvečer mi je naredil pridigo, Malomarno sem ga poslušala. Revna, malenkostna zadeva v primeri z mojimi bridkostmi! Njegov govor ni imel večjega uspeha, kakor če bi se bil penast mehurček razbil ob moji glavi.

Po večerji sem šla gledat svoje možiceljne. Ležali so razmetani po parku, da jih je bilo žalostno gledati. Polomljeni, zdrobljeni! Kakor moj up in moja sreča, ki se mi je zdela za vedno izgubljena.

XIII.

Morebiti se čudite, da nisem ničesar zapazila. Toda kdo še ni bil vsaj enkrat v svojem življenju žrtve zaslepljenosti, pa še niti ni imel za izgovor moje šestnajstletne neizkušenosti! Rada bi vedela, kdo bi se ne imenoval tepea, ko pride na sled stvari, ki je dolgo opazil ni, ki pa mu je bila pred nosom!

Prava muka je bila zame, da sem morala gledati Pavla in vso njegovo nežno pozornost do Blanke, sedaj, ko sem vedela, kaj je bil skriti vzrok njegovemu obnašanju. Kako sem jokala na skrivnem!

Ljubosumna pa na Junono nisem bila, Bog ve, da ne! Majhna, uboga stvarca sem sicer bila, globoko, odkrito sem ljubila, toda niti senca jeze se ni mešala med mojo ljubezen. Le razdražena sem bila, kadarkoli je bil Pavel de Conprat blizu. Nad njim sem znašala svojo slabo voljo in izlivala svojo pridkost in žalost. Neprestano sem ga zbadala in mu pravila greške ljubezljivosti. Potem pa sem zbežala v svojo sobo, se sprehajala po njej z dolgimi koraki in se kregala sama s seboj.

„Kako ste duhoviti, da se zaljubite v žensko, ki vam je po značaju tako malo podobna! On — tako vesel tako zgovoren! Zgovoren prav kakor jaz! Ona pa resnoba, molčeča, ča stika družabnih obl k, ki njega včasih naravnost, dolgočasijo, kakor sem sama prepričala. Midva bi se tako le po ujemala! Kako, da tega ne vidite?“

Dalje prihodnj.

surelilo, bi se njih lastniki malo bolje pobrigali zanje ter jih ne pustili brez nadzorstva plašiti že itak redke pičke in veverice. Tudi bi bilo tu jako hvaležno polje za konjederca.

d Mariborsko „Slovensko obrtno društvo“ priredi na Jožefovo ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru na čast Jožicam in Jožekom zabavni obrtni večer z lepimi pevskimi točkami pevskega društva „Drava“. Sodeloval bo tudi domač orkester. Obrtniki in prijatelji obrtnikov so vabljeni. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo.

d Društvo drž. polic. nameščenec v Mariboru naznanja svojo veselico, katera se bo vršila dne 2. aprila 1921 v Götzovi dvorani. Program se bo pozneje natančneje naznanil.

Narodno gospodarstvo.

g Dne 19. t. m. se vršila v Solčavi in v Lučah občna zborna zadruha. Občna zborna zadruha v Gornjemgradu in v Rečici ob Savinji se vršila dne 20. t. m. (nedelja). Govori poslanec Pušenjak.

g Izvoz vinskih tropin. Finančno ministrstvo je določilo, da se smejo vinske tropine, zmlete in posušene izvažati iz naše države v neomejeni množini in sicer brez zavarovanja valute.

g Izvoz kornuže, ječmena in ovsa. Vlada je določila, da za izvoz kornuže, ječmena in ovsa iz naše države ni nobene izvozne carine in tudi ne davka na poslovni obrt.

g Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 141½—141¾ naših kron, za 100 avstrijskih kron plačajo 21 do 21½ naših kron, za 100 nemških mark moraš plačati 224—226, za 100 čeho-slovaških kron 177 in za 100 laških lir 532—535 jugoslovanskih kron. En francoski frank stane 10,60 K v našem denarju.

Orlovski vestnik.

o Ljudskošolski naraščaj tel. odseka Orel Maribor telovadi vsak torek in četrtek od 4. do 5. ure popoldne v telovadnici dekl. mešč. šole, Cankarjeva ulica. Vaditelj prosi tem potom starše, da ob priliki izvolijo na raščajsko vodstvo. Naj vsaj razmislijo o tem.

o Konjiški Orel priredi na velikonočni poudeljek Finžgarjevo „Verigo“. Domačini in sosedje ste iskreno vabljeni!

Dr. Avguštin Stegenšek.

(Dalje.)

Ob koncu šolskega leta smo se šli po stari navadi posloviti od gg. predstojnikov in profesorjev. Dr. Stegenška — stanoval je v II. nadstropju tiste ozke hiše, ki štrli na levi strani dravskega mostu tako samotno v zrak — ni bilo doma. Zato pa je poslal sledeče pismo (23. VI. 1916):

„Častiti gospod! Zahvalim se za nameravani obisk Vam in Vašim gg. tovarišem. Izpit bodele vsi dobro prestali, ako ste se po danih razmerah pripravljali. Glavno pa je, da Vam zgodovina koristi za praktično naziranje življenja. Naj pridejo še tako viharji časi, ne bojte se, Gospod je z nami, zmaga je sv. Cerkev zagotovljena. Posvetite se brez pridržka Kristusu: sedanji preobrat v svetovni zgodovini bo zahteval vse Vaše moči. Oprostite, ako sem kdaj koga žalil; imel sem Vas vse rad. Srečni, ki postanete to leto duhovniki. Molite za Vašega

Avg. Stegenška.“

Pripisal je:

„Knjižica Vaughan naj bo za spomin g. prefektu, ravno tako 1 izvod Konj. in Gornjegr. dekanije; o-

be knjigi dobi tudi g. bibliotekar. Vsi drugi gg. dobijo istotako ti obe knjigi broširani, ako pošljejo ponje. Pripravljene so. Pozdravi!“

Tukaj dve opombi: prvič, dr. Stegenšek takorekoč nas prosi odpustčenja! Nič nam ga ne bi moglo napraviti tako dragega, kot ta ljubezen in krotkost. Drugič: nas je bilo 18 in vsak dobi v dar dve debeli knjigi, ki so ga stale toliko!

Vsled nastalih sprememb je g. dr. Stegenšek poučeval naslednje šolsko leto privikrat pri nas cerkveno pravo. Zato je prvi tečaj poučeval tozadevne knjige in sicer temeljito, tako da je v njegovem Aichnerju bilo vse črno in popisano in med vsakim listom skoro že po en njegov list. Prostovoljno je prednašal tudi po eno uro na tedno zgodovino umetnosti, in sicer zelo nazorno: vsako uro je prinesel s seboj 20—30 slik, ki so dobro označevale dotično dobo ali umetnika. Vstojili smo se krog njega, gledali, poslušali, izpraševali.

Dal si je prinesiti naše glasilo „Lirico“. Ko jo je vrnil in smo bili zadovoljni, kako mu ugaja, nam je rekel: „Začetniki ste, a pozna se Vam, da imate dobro voljo. Bog Vam jo naj ohrani!“

V zgodovini je bil precej kritičen, kar je pokazal n. pr. pri življenju sv. Viktorina, ko nam ju je razlagal. Če pa smo se začeli smejati, mu je bilo takoj težko; enkrat se je drugo uro opravičeval.

Svoje stališče je zastopal vedno odločno, a žalil ni nikogar. Tako so se razvile neredko prav zanimive debate. Upam, da ne bom nikogar žalil, ako omenim eno tako debato, ker je šlo pri njej za vprašanje, ki je tudi zdaj na dnevnem redu. Ko je namreč bila skušnja iz cerkvenega prava in se je obravnavalo ravno vprašanje o

civilnem zakonu, vpraša g. predsednik izpraševalne komisije: „Kateri civilni zakon je boljši, fakultativni ali obligatorični?“ Vprašani tovariši je nekoliko pomolčali. Dr. Stegenšek pa hitro odgovori: „Na vsak način fakultativni!“ G. predsednik pa da ne, ampak da edino v državah, kjer je upehlen obligatorično, je civilni zakon dovoljen. Tako sta si dokazovala dolgo, a do sklepa nista prišla. Mi smo seveda napeto poslušali in mene je zelo mikalo, da bi se oglasil, pa se mi ni zdelo prav pristojno. Gospoda namreč vprašanja nista gledala z istega stališča: dr. Stegenšek je mislil le na postavodajalca, g. predsednik pa na zaročenca. Objektivno je fakultativni civilni zakon manjša krivica katoliški Cerкви, subjektivno pa more biti brez greha za poročenca le obligatorični, ako se namreč dasta tudi cerkveno poročiti.

Poslavljal se to leto k dr. Stegenšku nismo šli, ker se je poslovil od nas v kolegiju. Kakor se mi zdi, je imel poslovilne besede napisane pred seboj; žalibog si od tedaj nisem ničesar zapomnil. Ob koncu leta smo se dali fotografirati. Eno sliko smo poslali tudi njemu. Odgovoril nam je — 22. VI. 1917 — s sledečim pismom:

„Častiti gospod! Zahvalim se Vam in vsakemu izmed Vaših tovarišev posebej za ljubezniv spomin, ki ga bom zvesto čuval. Menil sem Vam več pisati, a rečem samo to: Prosim Vas, uvrstite v svoje vsakodnevne mašne namene tudi moje s etopisemske študije. Ako se ljubi Bog od mnogih prosi ter vztrajno, pa še mnogo več podeli. — Gospodu U. p. s vračam v last mali misale; on ima boljše oči. Knjigovez mu ga naj popravi. Lepo pozdravljam vse gospode Vam v Gospodu udani Avg. Stegenšek.“

(Konec prih.)

MALA NAZNANILA

Ceno kupite moške hlače 120—, 190—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, strajce pisane ali bela K 120—, 145—, 170—, hlačešina 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujavo platno 1 m 34— do 40—, šifoni, fini 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni robci, lepi K 30—, 36—, 42—, konjske štrange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni gumi plašč, angleški kron 1120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno milo, žepna zrcala, britve, rože, trake za čevlje, cigaretna papirčka, vse vrste krtač, lasne igle, glavničke in raznega drugega blaga v zalogi

Alojziji Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Štefan Strašek, Celje, Kovaška ulica 1

Priporoča svojo zalogo čevljev moške in ženske za otroke vsakovrstne fine in domačega izdelka kakor tudi popravila točno po 1—2 zmernih cenah. 154

Ure vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Kupujem srebrne krone, dvekrone novce srebrne goldinarje itd. 119

JAN IGNACIJ, MARIBOR, Grajski trg v Gradu (Burg). 8-10

Popravila vsakovrstnih ur, zlato in srebrno blago, vse po nizkih cenah se dobi pri urarju L. Stojec, Maribor

Čast mi je naznaniti cenj. občinstvu, da izvršujem brez konkurence po zelo nizki ceni slikanje sob, pokrajin, podob, slik ali portretov. Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Franc Krajnc, Maribor, 175, Cvetlična ulica 8. 1-10

Ena breja kobila 8 let stara in eden konj (belec) se proda zaradi pomanjkanja prostora. Maribor, Aleksandrova cesta 38. Vlahovič. 159

Na debelo Veletrgovina z železnino Na drobno

PINTER & LENARD

MARIBOR, Aleksandrova cesta 32-34, MARIBOR

Priporoča svojo bogato zalogo železa, nosilcev (traverz), cementa, pločevine, vseh vrst kovanja, stediščnikov, železnih mrež in vseh v to strobo spadajočih predmetov po nizkih cenah. 1-3 143

Postrežba točna in solidna!

KREDA in sicer najfinejša je zopet došla. Cena 100 kom. K 36—. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za Veliko noč!

Za pomlad!

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga. Cene zelo znižane! Postrežba točna. Za izbornu kakovost se jamči

Karel Worsche, veletrgovina, Maribor, Gosposka ulica 10.

Čevlje, dokolenice (gamaše), obleke, perilo, tržne torbice, pot. košare, vrvi, ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

RIBJE OLJE po najnižjih cenah se dobi v lekarni „pri sv. Arehu“ 1-4+ MARIBOR, GLAVNI TRG 20. 155

LIVARNA

ZA ZVONOVE IN KOVINE POPREJ DENZELA SINOVI

MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9

ja zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE

izdeluje surave live v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELJEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgelnice, kletarstva, pivovarni, opreme za plin in vodevod, opreme za cevi, p p p za pivo, uteži iz medenine astnega izdelka, Popravilnica, za brizgalne itd.

1+ Inž. J. & H. Büchl. 156

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica šte. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 135 6

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, na ložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.